

Požehnání čtyř luciferských sil: Samael,
Azazel, Azael, Mehazael

Esoterní hodina, Hannover, 1. ledna 1912⁷¹

V naší předchozí esoterní úvaze jsme došli k tomu, že jsme ze sebe svým školením vyčlenili to, co nazýváme svým dvojníkem. Vskutku to není nijak příjemný pocit, když všechno, co jsme dosud nevědomě skrývali ve svém nitru, vidíme objektivně před sebou, a ono se nám to pak na každém kroku jako náš průvodce lepí na paty. Slyšeli jsme, že to je Samael, jedna z luciferských bytostí se svými zástupy, kdo z nás vyčlení našeho dvojníka. Z toho vidíme, že luciferské bytosti nevytvářejí vždy jen zlo, ale i dobro. Kdybychom své chyby v sobě nosili vždy jen nevědomě, nikdy bychom si nemohli uvědomit ničivé, zhoubné síly, jež [tyto bytosti] vytvářejí jak v našem těle, tak i v celé kosmické substanci.

Dokud Samael naše chyby nevyjme z našeho nitra, dokud je před sebou objektivně nespátříme jako svého dvojníka, dotud nám božstvo milostivě skrývá zhoubnou, ničivou sílu všech našich emocí, jako je žárlivost, nenávisť, závist, vůbec našich vášní, jež vyzařujeme do svého okolí. Jasnozřivý člověk vidí, že tyto vášně něco ničí, odbourávají v našem fyzickém těle a rovněž v substanci kosmu, zatímco dobro vyvolává síly budující. Tak je Samael pro vývoj v podstatě požehnáním. Ukazuje nám naši vnitřní povahu o to správněji, oč vážněji bereme do rukou své školení. Vidíme pak sami sebe objektivně se svými chybami, jimž jsme dosud nevěnovali pozornost. Teď v nás budou vyvolávat stále větší odpor a popohánět nás k tomu, abychom je napravili.

Nyní se u esoterního žáka nevyhnutelně dostaví druhý zážitek; ten si člověk vnitřně uvědomí v podobě pocitu, jako kdyby se nemohl nadechnout, jako kdyby se dusil. Tento pocit vzniká tím, že žák si zvolna začne dobře všímat subtilního dění ve své duši, zvláště nepravdivostí a lží, které co do možnosti dřímají v každém

člověku. Nejsou tím míněny hrubé lži a pokrytectví, jimiž jsou zatíženy nižší povahy, nýbrž jemnější odstíny, jichž si kvůli své povrchnosti nepovšimneme, ba které dokonce často ani neuznáme. Uvedme si příklad. Dejme tomu, že se někdo dozví, že se někde koná nějaká theosofická přednáška. Pomyslí si: To je něco dobrého, tam pojedu - zároveň si však pomyslí, že se tam potká s tím či oním člověkem, se kterým by se rád sešel. Přesto si však namlouvá, že to není hlavní důvod a že tam jede kvůli přednášce. - Takové věci se dějí takřikajíc denně, kdy člověk obelhává sám sebe a ani si toho nevšimne, respektive si toho všimnout nechce. Avšak právě tyto nepravdivosti, kterých jsme si dosud nepovšimli, se nám v bezpočtu případů dostávají do vědomí, takže máme pocit, že se tím udusíme.

To, jak jako lidé ve všem svém konání, ba i ve svých povinnostech žijeme jen na povrchu, nám doloží druhý příklad. (Následuje příklad učitelů, kteří měli být podruhé přezkoušeni a nevěděli, co stojí v učebnicích, jež dennodenně používají.) A tato povrchnost se rozprostírá v celém našem duševním životě, takže nepravdivosti, jež si sami namlouváme, dokonce ani nepoznáme.

Při provádění našich cvičení budeme možná zpočátku pozorovat jen malý pokrok; ze všech stran na nás budou doléhat myšlenky týkající se každodenních záležitostí. Bude dlouho trvat, než ve svém cvičení zpozorujeme nějaký pokrok, a bude také dlouho trvat, než bude se svým vlivem moci začít druhá bytost, zvaná Aza- zel, aby nás přivedla k hlubšímu poznání, to znamená, aby nás upozornila na naši povrchnost. Oba, Samael i Azazel, musí něco z nás samých vynést na denní světlo, vytáhnout to ven; třetí bytost, Azael, nám však musí něco přinést. Musí nám přinést touhu po vyšším, duchovním životě. Následující příklad nám ukáže, co se tím myslí.

Vědec, který je prodchnutý touhou po vědění a chce pořád dál pronikat do vědy, náhle zjistí, že se dostal k hranici svého vědění a svým rozumem nemůže proniknout dál. Ve většině případů si řekne: Inu, na to už můj rozum, respektive lidský rozum jako ta- kovy, nestačí - a rezignuje. Avšak jiní, kteří svou duši cítí poněkud živěji, budou hledat dál a budou přivedeni k theosofii či duchovní vědě. Budou se

pak domnívat, že mohou bádát dál i za hranici, již před nimi vytyčila materialistická věda. Jakmile se však vydají na esoterní cestu, ocitnou se v nepříjemné situaci: budou mít pocit, vjem, který bychom mohli označit jako pocit tonutí. Jestliže totiž člověk proniká stále hlouběji do esoteriky, pak se hranice stále více rozšiřují, až se dostane do bodu, kdy pro něj všechno jakoby mizí v dáli a kdy se ocitá před propastí. Nikde již necítí oporu, všechno mu mizí pod nohama. Jen smělým pokračováním vpřed po cestě, na niž se vydal, usilovným pokračováním v meditacích mu svitne, že nejprve musí odpadnout májá, než může poznat duchovno, jež je pravdou. Toto poznání nám přináší Azael; ten chrání člověka před duchovním utonutím.

Existuje ovšem ještě čtvrtá bytost, Mehazael. Ta nám přináší do vědomí a probouzí v nás pocit, že jsme poutáni na čas a prostor. To nejlépe pochopíme, představíme-li si stav, který patrně již mnozí z nás v životě zažili: totiž když se ráno vzbudíme a cítíme, že povinnosti a starosti, které s sebou přináší nový den, nás tíží jako okovy. Někteří budou znát tento pocit, který bývá spojen s jiným pocitem, s touhou setřást okovy, jež nás připoutávají k tomuto břemenu, které je o to těžší nést, protože víme, že jsme proti tomu bezmocní a musíme se podvolit. Tady nám Mehazael ukazuje naši karmu.

Jakmile se však vydáme na esoterní cestu, dokážeme toto břemeno nést snadněji. Mehazael nám ho ukazuje, abychom se mu zbytečně nevzpírali; tím bychom totiž jenom zhoršovali svou karmu, místo abychom ji ze sebe setřásli. Tak jsou pro nás tyto čtyři luciferské síly koneckonců požehnáním.

Viděli jsme, že pokaždé, když nepřemůžeme své vášně, popustíme uzdu svému hněvu a nenávisti, v sobě něco odbouráme, zničíme, proměníme v prach země, jak v nás samotných, tak v kosmické substanci, do níž ustavičně plynou naše city a pocity i myšlenky; přivoláváme tím neštěstí nejen sami na sebe, ale vytváříme také

karmu světa, který nás obklopuje. V esoterních pokynech jsme karmu doposud studovali jen teoreticky. Nyní nám začíná být zřejmé, o kolik hlouběji a složitěji karma působí.

Abychom si uvědomili kompletní působení těchto čtyř bytostí v nás, musíme usilovně pokračovat v meditování. Nemáme medítovat jen o věcech a esoterních průpovědích, jež jsou nám dávány, jako je například meditace růžového kříže. Máme se také pokoušet medítovat o citech a pocitech, což je mnohem obtížnější. Jestliže například medítujeme o sympatii, jestliže se zcela ponoříme do tohoto citu, začne námi proudit teplo; meditace o antipatii v nás vyvolá pocit chladu. Budeme-li například medítovat nejprve o růžovém kříži a pak o silném volném impulzu, o impulzu k dobrému činu, užijeme vnitřní světlo, spojené s proudem tepla.

Všechna naše cvičení a meditace nemají okamžitý výsledek; u jednoho to jde pomaleji, u druhého rychleji, podle vývoje a podle jeho karmy. Některým se to podaří napopadesáté, jiní potřebují celý život; máme však trpělivě čekat a směle postupovat dál. Vždyť odkud vzalo Slunce sílu, aby se každého rána objevovalo na tomtéž místě a vyzařovalo své světlo? - Život esoterika se má stát úplně jiným, než byl předtím. Vlastně vede dvojí život: jeden, který se zvolna vytrácí, odumírá, a druhý, který mu dává světlo z ducha, z něhož sám vzešel. Ve starých mystériích vyjadřovali moudří Mistři průběh lidského života, to znamená odumírání starého člověka a vzplanutí nového člověka skrze Kristova ducha těmito slovy: *Ex Deo nascimur* - a protože jim Kristovo jméno bylo příliš svaté na to, aby ho vyslovili: *In -----morimur. Per Spiritum Sanctum reviviscimus.*

Rudolf Steiner

GA 266/II